

DE MIDDELBURGSCHÉ COURANT 1821-1866

P.J.A. van Voorst Vader & E. Hageman

Redactie P.C. van Voorst Vader

Door bemiddeling van Willem en Julie van Voorst Vader - de Rechter (Hulst) mocht ik copieën ontvangen van berichten en advertenties uit de Middelburgsche Courant in de 19e eeuw aangaande onze familie, die Willem's vriend E. Hageman bij zijn systematisch onderzoek van die vermaarde krant tegen kwam. De minder belangrijke vondsten, - over een predikant VAN VOORST, over het echtpaar CATSHOEK - VAN VOORST - beiden geen familie,¹ laat ik (PJAvVV) terzijde. Zo ook de aankondigingen van verkopen ten overstaan van notaris J.W. Vader te Kortgene, van bijv. een herberg, een stel bomen of "*schoone paarden, extra baatgevende Melkkoeijen en een kalfdragende vaarze.*" Er blijft genoeg over, kostelijke gegevens die het leven van ons voorgeslacht beeldend voor ogen zetten. Ter lering ende vermaak laat ik het meest interessante hier volgen.²

HUWELIJSADVERTENTIES

1821: H.C. Danckaerts x Gosewina P. Vader (IVa,2; haar 1^e huwelijk)

1835: A.C. Vader (Vd), Med. et Art. Obstetr. Doctor, x M. Pieterse.

1838: W.J.H. Allewaert, Luitenant-ter-Zee 1^e klasse en Ridder der Militaire Willemsorde, 4^e klasse, x G.P. Vader (IVa,2; haar 2^e huwelijk)

1838: J.P. Kakebeeke, Kapitein bij de Zeeuwsche Mobiele Schutterij, x L.J.P. Vader (IVb, 12; jongste zusje van Mr. P.J. van Voorst Vader, die de oudste zoon van het echtpaar Vader - van Voorst was).

Noot: Kakebeeke was landeigenaar, die zich in zijn vrije tijd bezig hield met deze inactieve reservisten. Met Oom Ko (Jacobus H.L. Vader) deed hij wel mee aan de Belgische veldtocht in 1830.

1839: "*GETROUWD: A.S. VAN DER LOEFF, Rijks-Ontvanger te Ellewoutsdijk, en H.J.E. VADER* (IVb, 10). *Wissenkerke, den 8 November 1839.*"

Noot: Dat was Henriëtta ("Jet") J.E., 10^e kind van het echtpaar Vader - van Voorst.

1854, 10 Augustus: Huwelijksadvertentie van Mr. P.I. (P.J.) van Voorst Vader (Vc), weduwnaar J.A. Fock, met H.J.P. Kloppert.

¹ Noot redacteur: Ten tijde van publicatie van dit artikel in de bundel van P.J.A. van Voorst Vader 'Verhalen uit Zeeland' (2006), een uitgave van de Stichting Van Voorst Vader, was het de auteur P.J.A. van Voorst Vader (1916-2009) nog onbekend, dat Maria J. van Voorst (1766 of 1767 - 1837) de oudste van de drie dochters van Johannes van Voorst was en dus de oudste zuster van Johanna E. van Voorst (1781-1852), de vrouw van Willem L. Vader (1775-1849), die in dit artikel beiden ter sprake komen. Zij blijkt getrouwd te zijn geweest (huwelijk in 1791 in Middelburg) met Marinus A. Catshoek (1759-1824). Zie het artikel 'De familie van Voorst: aanvullende gegevens' (2009) van J.E.S. van Voorst Vader - de Rechter op de in 2011 beschikbaar gekomen website van de Stichting Van Voorst Vader (www.familievanvoorstvader.nl/archief).

² Noot auteur P.J.A. van Voorst Vader: Bij de leden van de familie Vader is aangegeven waar de betreffende persoon te vinden is in het Nederland's Patriciaat (75^e jaargang, 1991).

1855, 4 Mei: Ondertrouwd: A.J.P. Saaymans Vader (Va,1) en H.C. Kakebeeke. 1855, 16 Mei: Huwelijksadvertentie van dit paar.

GEBOORTEADVERTENTIES

1836: "*Heden beviel vrij voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER, M. VADER, geboren PIETERSE, geliefde Echtgenoot van A.C. VADER (Vd), Med. & Art. Obst. Doctor. Wissenkerke, den 27 September 1836.*"

Noot: Deze dochter was Martina ("Matje") W.J.E., in 1863 gehuwd met Mr. Willem van der Os, griffier kantongerecht te Vlissingen. Helaas moet Dr. A.C. Vader op 3 October reeds de overlijdensadvertentie plaatsen van zijn "*hartelijk geliefde en onvergetelijke Gade, MARTINA*".

1836: "*Op den 11 December 1836 is te Kortgene van een ZOON bevallen JACOBA MARGARETHA VAN DEN BOSCH, geliefde Echtgenoot van J.W. VADER (Vb).*"

Noot: Die zoon was Abraham G.J., overleden 31 Januarij 1853.

1839: "*Heden beviel van een welgeschapen ZOON, C.M. SWEMER, geliefde Echtgenoot van J.H.L. VADER (Ve). Wissenkerke, den 11 Augustus 1839.*"

Noot: Die zoon was WILLEM Johannes Vader van 's Gravenpolder (Ve,1), die zijn vader opvolgde als burgemeester van W'kerke.

1840: "*Heden verlost zeer voorspoedig, doch ontijdig, van eene doode DOCHTER, Vrouwe J.A. van Voorst Vader, geb. Fock (Vc).*"

1847: "*Heden beviel zeer voorspoedig van eene DOCHTER Vrouwe J.A. van Voorst Vader, geboren Fock (Vc).*"

Noot: Die dochter was Henriëtte Johanna van Voorst Vader (Vc,6; Tante Jet).

1848: "*Heden beviel voorspoedig, doch ontijdig, van eene doode DOCHTER Vrouwe J.A. van Voorst Vader, geboren Fock (Vc). Schoonoord nabij Goes.*"

Noot: Zij zelf zou nog hetzelfde jaar overlijden.

1855, 14 Junij: Bevallen van een Dochter H.J.P. van Voorst Vader - Kloppert.(Vc).

Noot: Die dochter was dus Catharina Johanna, de latere mevrouw Tinant (Vc,8)

1856, 5 November: Advertentie "*Heden beviel vrij voorspoedig van een zoon H.J.P. van Voorst Vader - Kloppert (Ve).*"

Noot: Dit betreft de geboorte van PIETER JOHANNES VAN VOORST VADER op 2 November 1856 (VId), de latere Ir., stamvader van de "Haagse Tak".

OVERLIJDENSADVERTENTIES

1822: Louiza Elizabeth Vader (IVa,4), 21 jarige dochter van het echtpaar Abraham Vader - C. M. Saaijmans.³

1825: Willem Johannes Vader. "Heden werd ons ouderlijk hart diep getroffen, door het afsterven van onzen geliefden Zoon, WILLEM JOHANNES VADER (IVb,6), in den

³ Noot redacteur: Op de grafsteen onder de preekstoel in de kerk in Kortgene is haar naam gespeld als Louisa Elisabeth.

ouderdom van 16 jaren en ruim 7 maanden. Eene langdurige uitterende ziekte eindigde zijn voor ons en zijne Broeders en Zusters zoo dierbaar leven. W.L. Vader. J.E. Vader, geb. van Voorst. Zorgwijk bij Wissenkerke, den 2 Augustus 1825.”

Noot: De dood van deze zo veel belovende jongen (zie onder) door tuberculose heeft bitter pijn gedaan.

1849. “Heden overleed, tot bittere droefheid van mij, mijne Kinderen en Behuwd-Kinderen, mijn hartelijk geliefde Echtgenoot, de WelEdele Heer WILLEM LODEWIJK VADER (IVb), Oud-Ontvanger van ‘s Rijks Belastingen enz enz, in den ouderdom van 73 jaren, na eene gelukkige Echtverbintenis van 49 jaren. Wat wij allen door dit sterfgeval verliezen, kunnen zij alleen beseffen, die ‘s Mans edele hoedanigheden van nabij gekend hebben. Wissenkerke, den 5 Januarij 1849. Wed. W.L. VADER, geb. van Voorst.”

Noot: Voorwaar, recht uit het hart!

1849: “Heden overleed mijne dierbare Huisvrouw, Vrouwe CATHARINA MARGARETHA SAAYMANS, na eene langzame afnemings van krachten, in den ouderdom van bijna 86 jaren, en eene allergelukkigste Echtverbintenis van ruim 54 jaren, waarin ik mij steeds in hare liefde en zorg mogt verblijden. Wat ik met mijne Kinderen door dit verlies lijde, kunnen zij alleen beseffen, die de waarde Overledene in hare uitmuntende hoedanigheden gekend hebben. Cortgene, den 19 Januarij 1849. A. VADER (IVa).”

1849, 9 December: Jacoba Johanna Elisabeth van Voorst Vader (Vc,5), 3½ jaar oude dochter (geb. 1845) van het echtpaar van Voorst Vader - Fock.

1852, 15 December. Overlijdens-advertentie van Johanna Elisabeth (met een s!!) van Voorst (IVb), weduwe van den Heer W.L. Vader in den ouderdom van 71 jaren.

1853, 31 Januarij. Overlijdens-advertentie van Abraham Gualtherus Jacob Vader, oud 16 jaren, door zijn ouders, het echtpaar Vader - van den Bosch (Vb,1).

1854, 21 October: De beide zoons adverteren het overlijden van Abraham Vader (IVa). 1854, 2 December: Dankbetuiging voor de deelneming, betuigd bij dit overlijden.

ALGEMEEN

1824: Heel boeiend zijn de krantenverslagen van de klasseovergang en eindexamen op de Latijnsche School.⁴ Die vindt halfjaarlijks plaats in de “openbare gehoorzaal”, die wij (het gezin Van Voorst Vader in Middelburg) gekend hebben als dat prachtjuweel van de concertzaal in de Nieuwstraat; nu grondig bedorven door aanpassing aan het massaal bezoek.

“Volgens gewoonte is, den 14 dezer (April 1824), wederom de halfjarige promotie der leerlingen onzer Latijnsche School. alhier, in de openbare gehoorzaal dezer stad, plegtig gevierd. Terwijl voorts van de 2de tot de 1ste orde der 1ste klasse bevorderd en met prijzen begiftigd zijn de navolgende Jongelingen P.J. van Voorst Vader (Vc), A.C. Vader (Vd) en Is. de Waal, die elk eene, grootendeels door henzelfden bewerkte declamatien hielden: te weten, de eerste: *De vita Cimonis publica et privata*; de tweede: *de Leonida, apud Thermopylas cum paucis delectis, Persarum impetum sustinente*; de derde:”

J.W. Vader (Vb; Kortgene) is ook al met een prijs begiftigd gepromoveerd van de 2e tot de 1e orde der 1e klasse. Hij bracht daarvoor zijn dank aan Curatoren “in Latijnsche

⁴ Noot redacteur: Zie Addendum “Lijst leerlingen Stedelijk Gymnasium te Middelburg 1816-1970, selectie van leden van de familie Vader.”

dichtmaat”! Van de IVe tot de 2e orde der IIIe klasse is bevorderd “met een getuigschrift” J.H. Vader (Ve; Oom Ko!) en W.J. Vader (IVb; de vroeg gestorven Willem Jan) “op de gewone wijze”.

“Volgens gewoonte is, den 15 dezer (September 1824) wederom de halfjarige promotie der leerlingen onzer Latijnsche School alhier, in de openbare gehoorzaal dezer stad, plegtig gevierd. En zijn bij deze gelegenheid tot de Akademische lessen, met prijzen, bevorderd de volgende jongelingen: P.J. van Voorst Vader, A.C. Vader, I. de Waal, J.W. Vader, H.M.G. Koolhaas, J.G. Poly Kompenhans en W.A. Slicher; waarvan de vijf eerstgemelde redevoeringen hebben gehouden, de eerste: de Themistocles in bello Persico virtute; de tweede: de Miltiadis rebus in codem bello gestis;; de vierde: de Spartanorum legislatore Lycurgo.; zijnde J.W. Vader nog bovendien begiftigd met eenen prijs ter aanmoediging in de mathesis.”

Noot: Deze redevoeringen moeten in het gemeentearchief bewaard zijn. Het is doodzonde, dat dat door het bombardement in WO II vernietigd is.

1829: Oprichting van de ONDERLINGE BRAND-WAARBORG-MAATSCHAPPIJ voor de Provincie Zeeland, te Middelburg door 6 Commissarissen, onder wie “Willem Lodewijk Vader (IVb), Ontvanger der In- en Uitgaande Regten en Accijnsen van de gemeenten Wissekerke (sic!), Cortgeen en Cats, wonende te Wissekerke in Noordbeveland.”

Noot: Een aanwinst voor onze kennis.

1830: Verantwoording van “een naauwkeurig overzicht van den gunstigen staat en steeds toenemende bloei derzelve over den jare 1829.”

Noot: Dit betreft de Onderlinge Brand-WaARBORG-Maatschappij.

1831: Idem over 1830.

1832: Idem over 1831.

Noot: De “Onderlinge” bloeit nog steeds! Deze functie van W.L. Vader (1757-1849) was mij onbekend, zodat ik (PJA v VV) het artikel over hem (in “Verhalen uit ‘Vader-land’”, Goes, Stichting Van Voorst Vader, 2001, pag. 55-65) zal moeten corrigeren.⁵

1836,16 December: “De ondergeteekende, PIETER ROEST, schipper, woonachtig te Sluis, maakt bij deze zijn landgenooten bekend, dat hij zich, tijdens den verschrikkelijken en zoo veel verwoesting aangerigt hebbende orkaan van den 29 november j.l., met zijn vaartuig voor de haven van Kortgene bevond; dat hij zich, van zijn ankers gerukt, vóór den Anna-Adrianapolder tegen het strand is geslagen, zijn vaartuig omver is geworpen, en, zoo schip als geheel de lading, verloren is geraakt. Dat hij, bij deze allernoodlottigste omstandigheid, bij welke zijn leven, zoo wel als dat zijner mede-schepelingen, in het dringendste gevaar was, de menschlievendste hulp heeft mogen ondervinden van wege de inwoners van gemeld Kortgene, inzonderheid van den burgemeester, den ed. achtb. heer VADER (dat was dus Abraham; IVa) en den herbergier JACOBUS POUWER, die met zijnen gewonen ijver om ongelukkigen te redden, ook nu de meest belangelooze welwillendheid en hulpbetooning aan den dag heeft gelegd. Dank! Met de vurigste bede tot den Belooner van alle goeds, dat die het hun vergelde.”

1836: Bij Kon. Besluit benoemd tot leden der provinciale commissie van landbouw A(braham) VADER (IVa) met drie anderen.

⁵ Noot redacteur anno 2014: is gerealiseerd (in de computer versie).

1838. Door Z.M. is de heer mr. P.J. VAN VOORST VADER (Ve) benoemd tot regter-plaatsvervanger, in de regtbank te Goes. M'burgsche Ct. 20 Mei '38.

1842: *"Bij Zr. Ms. besluit van den 12 dezer (Jan.) zijn tot leden der commissie van landbouw in Zeeland benoemd: de heeren C. Vis, C. van der Stolpe en J.W. Vader (Vb; de notaris te Kortgene) bij voortduring, mitsgaders J.G.I. van den Bosch, in plaats van J. Kakebeeke, aftredend lid."*

Noot: v.d. B. is in ieder geval familie, mogelijk een broer van J.W.'s vrouw.

1842: *"Bij Zr. Ms. besluit van den 24 dezer (Sept.) is, overeenkomstig hun verlangen, eervol ontslag verleend aan den heer J. SCHRIER, als kapitein, en den heer J.W. VADER (Vb, de notaris te Kortgene) als lste luitenant bij het bataillon no. 3 der rustende schutterij in Zeeland."*

1844: Bij K. Besluit zijn tot regeling der buitengewone belasting op de bezittingen ingesteld commissies van voorlopig en eind-onderzoek. Te GOES in die van voorlopig onderzoek: Mr. P.H. Saaymans Vader (als plv. lid; Va). P.J. van Voorst Vader (Vc) is één der 4 leden van de Cie. van eind-onderzoek.

1844: *"Heden werd ons het groote voorregt geschonken, om, in het midden van al onze Kinderen, Aanbehuwde en Kleinkinderen, onze VIJFTIGJARIGE ECHTVERBINTENIS in goede welstand te mogen vieren. Wij hebben gemeend deze voor ons en de onzen zoo hoogst aangename omstandigheid langs dezen weg mede te deelen, opdat allen, welke ons eenige belangstelling toewijden, gelegenheid zouden vinden tot deelneming in de vreugde, welke ons daarover mag bejegenen. A. VADER & C.M. VADER, geb. Saaymans (IVa). Cortgene, 22 Juli 1844."*

1845, den 22 Januarij: *"Z.M. heeft bij continuatie benoemd tot leden der commissie van landbouw in Zeeland, de heeren C. Vis, C. van der Stolpe, J.G. I. van den Bosch en J.W. VADER (Vb)."*

1848: Wederom bij Kon. Besluit benoemd *"in de commissie van landbouw in de provincie Zeeland"* 4 heren, onder wie J.W. Vader (Vb; Abrahams jongste zoon te Kortgene) *"bij continuatie"* en als nieuw lid J.L. Stern (Zeeuws Vlaanderen).

1846: Mr. P.H. Saaymans Vader (Va), griffier der arrondissements-regtbank te Goes staat als 4^e op een lijst van 6 kandidaten, die het Provinciaal Gerechtshof stuurt aan Provinciale Staten om te voorzien in een vacante Raadsheerplaats.

Noot: Hij is het niet geworden.

1846: Bij Kon. Besluit is tot dijkgraaf van de Soelekerke-polder benoemd D. Meulenberg in plaats van W.L. VADER (IVb), eervol ontslagen.

Noot: Naar ik (PJAvVV) meen betreft het de vader van de vrouw van G.E. de Jonge, pachter op Sorgwijck.

1846: Idem tot dijkgraaf van den Willem-polder H. Meulenberg (dezelfde?) in plaats van W.L. VADER (IVb), eervol ontslagen.

1846: Idem tot dijkgraaf van den Jacoba-polder: E. de Smit in plaats van W.L. VADER (IVb), eervol ontslagen.

Noot: Bekend was, dat W.L. Vader (1775-1849) dijkgraaf is geweest van de Oud Cortgeen-polder, de Wissenkerke-polder, de Kamperlandsche-polder en de Jacoba-polder. Dat hij dat ook was van de Soelekerke-polder en de Willem-polder is nieuws. Ook hieromtrent zal ik (PJAvVV) het artikel over hem (in “Verhalen uit ‘Vader-land’”, Goes, Stichting Van Voorst Vader, 2001, pag. 55-65) moeten corrigeren.⁶

1846: Ontslag van A. VADER (IVa) als burgemeester van Cortgene.

1848: Bij Kon. Besluit benoemd tot plaatsvervangende kantonregter in het kanton Cortgene: J.H.L. VADER (Ve; Oom Ko).

1848: Voorlopige lijst van (qua belastingopbrengst) verkiesbaren voor de Eerste Kamer der Staten-Generaal. Aanslag No. 44: VADER, WILLEM LODEWIJK (IVb), grondeigenaar te Wissenkerke: f4478,34. Aanslag No. 45: VADER, ABRAHAM (IVa), grondeigenaar te Kortgene: f2000,71 (het 3e cijfer is niet erg helder leesbaar).

Noot: Het aardige zit hem hierin, dat geregistreerd staat “*Hun aanslag voor de Rijks-directe-belastingen*”.

1848: “*Te Cortgene is den 27 November in eene vergadering van kiesgerechtigden tot candidaten voor het lidmaatschap voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal gestemd: de heeren J.H.L. VADER (Ve), met 29, en Mr. G.A. FOKKER, met 7 stemmen. De heer VADER betuigde zijn dank voor het in hem gestelde vertrouwen, doch verzocht niet verder in aanmerking te komen. Vervolgens zijn tot candidaten voor de Eerste Kamer gestemd de heeren: A. VADER, MR. C. VAN DER LEK DE CLERCQ, JHR. W.D. DE JONGE en Mr. J.G. HINLOPEN.*”

Noot: Dit is de candidaatstelling van Noord-Beveland. Andere delen van het 2^e District (Goes) moeten dat ook doen. Pas daarna vindt de finale candidaatstelling plaats.

1850, 21 Januarij: Een artikel ter herdenking van Anthony van Hoboken van Rhoon en Pendrecht en - sedert 1843 - Ambachtsheer van Cortgene, die 93 jaar oud enkele dagen eerder was overleden.⁷

Uit het In Memoriam blijkt, dat deze verdienstelijke man in Kortgene is begraven (zie ook het artikel over Anthony van Hoboken, 1756-1850, in deze bundel). En dat die gemeente “*op zijn zerk, dat zijn stoffelijk hulsel dekt*” het volgend heerlijk grafschrift heeft gebeiteld:

*“Hier ligt een eenig man, door arbeid hoog gestege,
Tot luister van zijn Stad, tot Roem van 't Vaderland
Was Hij als Handelaar, door nijverheid ten zegen,
Gekroond door burgerdeugd, de eer van zijnen stand.
Hij was ook voor CORTGEEN een VRIEND, der ARMENTROOST:
Zacht ruste Zijne asch, beweent door Gade en Kroost.”*

Noot: Door hemelse bestiering geviel het, dat, even voordat ik (PJAvVV) de zending van Willem ontving, Hannie van Voorst Vader uit Vlaardingen mij de geschiedenis toezond van de Beleggings Mij. Rhoon, Pendrecht en Cortgene B.V. (“R.P.C.”), opgericht in 1916 en voortgekomen uit de erfenis van Van Hoboken. Zie G.R. van Woudenberg: Nieuwe koers van een eeuwenoude belegger. In: De Landeigenaar, febr. 2000, nr 2.

⁶ Noot redacteur anno 2014: is gerealiseerd (in de computer versie).

⁷ Noot redacteur: zie ook P.J.A. van Voorst Vader, “Anthony van Hoboken (1756-1850), koopman te Rotterdam en Heer van Kortgene”. In: P.J.A. van Voorst Vader, “Verhalen uit Zeeland”, Uitgave van de Stichting Van Voorst Vader, 2006, pag. 46-49.

1850, 2 Maart: Aankondiging van een veiling op 6 Maart op de Hofstede van Sorgwijck.

Noot: Het meest aangename stuk uit deze verzameling is zeker de advertentie van 6 Maart 1850, die ik (PJAvVV) dan ook graag volledig wil citeren:

“Men zal op Woensdag 6 Maart 1850, op eene Hofstede van den Heer W.L. Vader's (IVb) Erven, bij de Weduwe Li. Meulenberg, aan den Camperlandschen Dijk, onder Wissenkerke, bij Publieke Veiling ten overstaan van den Notaris J.W. Vader (Vb), presenteren te verkoopen: 11 schoone WERKPAARDEN, 2 jonge Paarden, 8 MELKKOEIJEN, eene Kalf-dragende Vaars en 7 stuks Vaarsen en Kalvers; voorts VARKENS, KAARNHONDEN en PLUIMGEDIERTE, en een groote partij BOUWGEREEDSCHAP. Aanvang voormiddag 9 ure.”

1850, 18 Juli: *“Lijst der Verkiesbaren voor de Eerste Kamer der Staten Generaal, te weten van de zoodanigen die, in dit Gewest, voorloopig gebleken zijn te behooren tot de 53 hoogst aangeslagenen in de Rijks Directe Belastingen, zoo in Opcenten als in Hoofdsom, en die het bezit der overige vereischten (art. 71 der Wet) tot Lid dier Kamer kunnen worden benoemd.”*

Noot: Op deze alphabetische lijst vinden wij onder No. 46 ABRAHAM VADER (IVa) te Kortgeen, geb. 23 Februarij 1770, in totaal betalende f1543,47. Hij was daarmee de hoogst aangeslagene van de 48 op deze copie zichtbare personen.

1850, 17 Augustus: Copie van een herhaling van een deel van bovenstaande lijst, waaruit blijkt, dat A. Vader het in de hoogte van zijn aanslag toch aflegt tegen 6 concurrenten: Mr. Jean Francois Bijleveld, Jhr. Pieter Damas van Citters, Willem Seylitz, Jhr. Mr. M.C. Paspoort van Grijpskerke, Jacobus Brevet en Mr. Willem Cornelis Mary de Jonge van Ellemeet.

1851,1 Mei. Soortgelijke lijst. Abraham VADER (IVa) is terug gezakt tot f1190,14.

Noot: Volgens de lijst van 6 Mei 1852 wist Abraham VADER zich te herstellen tot f1594,93.

1853, 30 April: *“Lijst der ingezetenen in deze Provincie, die in Rijks Directe Belastingen, zoo in opcenten als in hoofdsom, het hoogst zijn aangeslagen.”* Abraham Vader weet zich te handhaven op f1593,31½.

1855, 12 Mei: De President (Mr.P.J.) van Voorst Vader (Ve) en H.C. Pilaar, Amanuensis (=schrijver) van het Weeshuis te Goes nodigen *“Echtelieden den ouderdom bereikt hebbende van tusschen de 35 en 50 jaren en niet belast met Kinderen”* uit om *“met eigenhandig geschrevene portvrije Brieven zich aan te melden bij den eerst-ondergetekende voor den eersten Junij aanstaande”* voor de betrekkingen van Vader en Moeder tegen een jaarsalaris van f300,-.

1855, 23 Mei. Onder “Binnenlandsche Tijdingen”:

“Diakenen-armverzorger der hervormde gemeente te Cortgene, werden dezer dagen aangenaam verrast door een vrij van successie regten aan den gecombineerden (d.i. kerkelijk en burgerlijk) arme uitgekeerd legaat van f500,- uit de nalatenschap van den heer A. Vader (IVa).”

1855, 10 December: *“Publieke verkooping van zware opgaande Olmen en Esse Boomen op de Hofsteden bij des Wel Edelen Heeren A. Vader's (IVa) Erven.”*

1856, 25 Januarij: Aanbesteding. van het Bouwen van EENE ALCOHOL-FABRIEK binnen

de Gemeente Goes voor de Firma Saaymans Vader & Co. 1856, 19 Februari. De bouw is aanbesteed aan F.W. Goossens en W. de Jongen alhier, voor f11.365,- (de 3 is niet ontwijfelbaar duidelijk).

Noot: Voor de geschiedenis van deze fabriek en zijn betreuwenswaardige directeur Abraham Saaymans Vader (Va,1) zij verwezen naar het door mij (PJAvVV) geschreven artikel over Mr. P.H. Saaymans Vader in "Verhalen uit 'Vader-land'", Goes, Stichting Van Voorst Vader, 2001, pag. 83-93.

1857, 21 Februari: Verslag van de zitting van de Gemeente Raad van Goes d.d. 17 Februarij. Daar o.a.:

"Eenige verzoeken om remissie of afschrijving van hoofdelijken omslag over 1856, voor diegenen die de gemeente hebben verlaten, worden ingewilligd. Daarbij waren onder anderen die van de heeren Mr. F.N. van der Bilt voor f200,-, S(aaymans) Vader (Va) f200,-, van Voorst Vader (Ve) f166,65½ en J.F. van de Putte f145,63½, welke heeren allen gedurende enige maanden op hunne buitenverblijven hebben doorgebracht. De heer van den Bosch verwijst naar hetgeen te dezer zake elders geschiedt, en hoe men er daar in eenen omgekeerden zin over denkt; even als ten vorigen jare zal hij zich tegen de inwilliging verklaren, vooral ook omdat het zeer goed zou kunnen zijn, dat de tegenwoordige minister er anders over denkt dan de vroegere.

De voorzitter vermeent dat, op grond in deze zaak door Z.M. den Koning vroeger uitspraak is gedaan, het gewaagd zou wezen die des regters in te roepen; hij zou liever hebben dat het nu toegestaan werd, in afwachting wat men in andere gemeenten doen zal. Bij stemming verklaren zich de heeren van den Bosch, Smallegange en Hochard tegen het verlenen dezer remissies. De overige worden zonder discussie ingewilligd."

Noot: Op deze door de meerderheid van de Raad fel bestreden vermindering van belasting is door mij (PJAvVV) in het artikel over Mr. P.I. van Voorst Vader, 1805-1869, uitvoerig ingegaan (in: "Verhalen uit 'Vader-land'", Goes, Stichting Van Voorst Vader, 2001, pag. 67-81). Van der Bilt was president van de Arrondissements Regtbank.

1857, 13 October: *"Wij vernemen dat Z.M. den Koning heeft beslist dat de heer Mr. Saaijmans Vader (Va) als lid van den gemeenteraad te Goes behoort te worden toegelaten, op deze twee gronden: dat door woonplaats, in art. 19 (?) alinea 2 der gemeentewet vermeld, moet verstaan worden die woonplaats, welke het burgerlijk wetboek regelt, en dat de heer Vader door zijn verblijf tijdelijk naar eene andere gemeente over te brengen, zijn woonplaats heeft behouden, en alzoo ook ingezeten is gebleven."*

Noot: De Gemeente Raad trachtte Mr. P.H. Saaymans Vader (1799-1891) betaald te zetten dat die zijn Hoofdelijke Omslag met 5/12 had doen verminderen. Na zijn herverkiezing besloot de Raad: niet hele jaar inwoner van Goes, dan geen toegang tot de Raad. De minister besliste - voorlopig! - anders. Zie "Verhalen uit 'Vader-land'", Goes, Stichting Van Voorst Vader, 2001, pag. 83-93.

1858, 1 Mei. Lijst van aanslagen voor de grond-, personeel- en patent-belasting. De afdruk is zo slecht dat slechts met een slag om de arm kan worden gelezen:

	Grondbel.	Pers. belasting	Patent belasting
- Mr.P.J.van Voorst Vader (Vc), geb. te W'k 22 Junij 1805, wonende te Goes	f1040,01	f292,46½	
- J.H.L.Vader (Ve), geb. te W'k, 27 januarij 1810, wonende te Wissenkerke:	f911,42 (?)	f166,..	

1859, 14 Mei. Lijst van aanslagen in bovengenoemde belastingen:

- Mr.P.J. van Voorst Vader , enz.. f1050,63 f263,30

1860, 9 Juni: Advertentie "*AANBESTEDING. De ondergeteekenden zijn voornemens bij enkele inschrijving aan te besteden met Bijgebouwen en Inrigten der voormalige Alcoholfabriek te Goes, tot Garancinefabriek, met bijlevering der benodigde materialen. Het Bestek, de Voorwaarden en Teekeningen zullen, van af Woensdag 13 tot Zaterdag 16 Junij, iederen dag van des voormiddags 8 tot 12 ure, op de Fabriek ter inzage liggen. Enz., enz.*"

Noot: De alcohol fabriek van Abraham Saaymans Vader (Va,1), zoon van Mr. P.H. Saaymans Vader, was failliet gegaan (zie de notitie d.d. 25 Januarij 1856). Deze wordt nu - door een ander eigenaar - omgebouwd tot garancine (meekrap) fabriek. Helaas ging ook die weer spoedig te gronde door de uitvinding van het synthetisch bereiden van de rode kleurstof uit steenkool.

1860, 18 September: Mededeling van de ARRONDISSEMENTS REGTBANK te GOES. Over zittingsuren met hierover verdeling in strafzaken, civiele zaken, enz. Na de president Mr. J.J. van Deinse zijn P.J. van Voorst Vader (Vc) en P.H. Saaymans Vader (Va) de 2e en 3e van de 7 "*regters*".

1862, 11 Januarij: Mededeling dat Mr. P.J. van Voorst Vader (Vc) één der kandidaten zou zijn bij het vervullen van een vacature bij het Gerechtshof te Middelburg.

1862, 14 Januarij: Mededeling dat niet Mr. P.J. van Voorst Vader (Vc) maar Mr. P.H. Saaymans Vader (Va) één der kandidaten is (hij is het niet geworden).

1862, 1 Mei: Lijsten van aanslagen voor de grond-, personeel- en patent- belastingen.

	Grond-bel.	Pers. belasting	Patent belasting
- Mr.P.J. van Voorst Vader (Vc)	f1058,18	f273,44	
- J.H.L. Vader (Ve)	f967,85	f61,31	f19,56
- J.W.Vader te Cortgeen (Vb)	f975,61	f191,52	
- Mr.P.H.Saaymans Vader te Goes	f855,33½	f173,70	

1866, 31 Maart: Verslag zitting Gemeente Raad te Goes d.d. 23 Maart.

P.H. Saaymans Vader (Va) verzet zich in deze zitting tegen het - liberale - plan accijnsen te vervangen door verzwaring van de Hoofdelijke Omslag. Uiteraard is dat voordelig voor de min- of weinig-vermogenden, onvoordelig voor de kapitaalkrachtigen. P.J.van Voorst Vader (Vc) - evenals zijn neef lid van de 3 man tellende conservatieve fractie van de 11 leden tellende Gemeente Raad - sluit zich aan bij dit verzet.

Noot: Dat men in deze jaren de notulen van de Gemeente Raad letterlijk terug vindt in de krant is te danken aan het liberale Raadslid O. Verhage, die onder veel protest van het conservatieve deel van de Raad dat voor elkaar kreeg.

Addendum

Lijst van leerlingen van het Stedelijk Gymnasium te Middelburg⁸

Selectie van leden van de familie Vader

Toelating	Naam	Promotie ⁹	Jaar geb./overlijden
1816	Pieter Hendrik Saaymans Vader	1817	1799-1891
1820	Pieter Johannes van Voorst Vader	1824	1805-1869
1820	Abraham Catharinus Vader	1824	1806-1872
1823	Johan Willem Vader	1824	1806-1865
1823	Willem Johannes Vader		1808-1825
1823	Jacobus Hendrik Lodewijk Vader		1810-1892
1889	Pieter Johannes Adriaan van Voorst Vader	1895	1876-1951
1891	Cornelis Marius van Voorst Vader		1878-1925
Vervolgens:			
1928	P.J.F. van Voorst Vader	1932	1913-1999
1928	P.J.A. van Voorst Vader	1934	1916-2009
1931	R.C.A. van Voorst Vader	1937	1918
1933	C.M. van Voorst Vader	1940	1921-1996
1939	W.L. van Voorst Vader	1946	1927-2000

⁸ Noot auteur P.J.A. van Voorst Vader en redacteur: Bron periode 1629-1905: Archief van het Koninklijk Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen. Daarna: familiearchief en persoonlijke informatie.

⁹ Noot auteur P.J.A. van Voorst Vader: Tot het begin van de 20^e eeuw werd de schoolperiode afgesloten met een “promotie”; later werd dat het eindexamen.